

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för svenska språket

**Gymnasieelevers användning av
verb i skriftspråk**
Anna Gottlieb

Interdisciplinärt examensarbete inom lärarutbildningen, 15 hp
Fördjupningskurs: LSV410
Handledare: Sofia Tingsell

Sammandrag

På 1970-talet genomfördes en stor studie *Gymnasistsvenska* där gymnasisters skriftspråk undersöktes. Den visade att texter skrivna av tjejer och killar språkligt skiljde sig åt på flera punkter. Exempelvis innehöll tjejernas uppsatser fler verb, än vad killarnas texter gjorde.

Syftet med denna uppsats är att göra en kvantitativ undersökning om gymnasieelevers verbanvändning i skriftspråket. Detta för att se om betyg och kön har koppling till verbfrekvens och vidare undersöka frekvens och variation av hjälpverb i korrelation till kön och betyg.

Uppsatserna, som ingår i denna undersökning, lästes igenom ett flertal gånger. Därefter togs varje verb ut manuellt och sammanställdes i Excel för att få fram frekvens av huvudverb och frekvens och variation av hjälpverb.

Materialet som använts är nationella prov, skrivna av gymnasister hösten 2003. Dessa texter ingick i en stor studie *Språk och språkbruk hos ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer* som genomfördes mellan 2001-2006. Antalet undersökta texter är 39, varav 19 är skrivna av killar och 20 av tjejer.

I likhet med tidigare forskning, visar denna studie att frekvensen verb skiljer sig åt mellan könen. Tjejerna använder fler verb än killarna i sina texter. Verbfrekvensen har ökat vid jämförelse av texterna sedan 1970-talet. Antal verb per löpord är tämligen lika oavsett betyg, men det finns betygsskillnader då andelen hjälpverb och huvudverb undersöks. Uppsatser med betyget G och VG har störst mängd huvudverb. Texter skrivna av killar med lågt betyg använder flest hjälpverb. Vissa hjälpverb förekommer mer frekvent i tjejernas texter och vice versa.

Slutsatser av denna undersökning är att det finns språkliga skillnader mellan könen när det gäller verbanvändningen i skriftspråket, vilket är viktigt att tänka på som lärare. Lika viktigt är att inte skapa fördomar om hur tjejer och killar skriver, utan att verkligen titta på vilka variabler som undersöks. Undersöks enbart variabeln kön så använder tjejer fler verb, men tittat man på variablerna kön och betyg, så använder killar med lågt betyg på sina uppsatser fler verb, än tjejerna med samma betyg.

Ökningen av verbfrekvensen kan ha många olika orsaker. En kan vara att eleverna har en mer talspråkig stil idag, en annan orsak kan vara att fler elever i denna undersökning har annat modersmål än svenska till skillnad från när *Gymnasistsvenska* skrevs. Andra anledningar kan vara val av uppsatsämne och vilken typ av text som

eleverna väljer att skriva. Oavsett orsak bör eleverna få kunskap om hur ordvalet faktiskt påverkar en text.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Bakgrund	6
3. Syfte	7
4. Forskningsöversikt	8
4.1 Totalt antal verb i korrelation till kön och betyg hos Westman & Hultman	8
4.2 Andel huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön hos Hultman & Westman	9
4.3 Andel hjälpverb i korrelation till kön och betyg hos Westman & Hultman.....	10
4.4 Annan relevant forskning om elevers verbanvändning	11
4.5 Språk och kön i skolan	13
4.6 Genrepedagogiken.....	14
5. Material	16
5.1 SUF-projektet.....	16
5.2 Nationella provet i svenska för gymnasiet år 2003	16
5.3 Fördelning av antalet uppsatser gällande kön och betyg.....	17
6. Metod och genomförande	19
7. Resultat och diskussion	21
7.1 Totalt antal verb i korrelation med kön och betyg i SUF-materialet.....	21
7.2 Andel huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön i SUF-materialet	23
7.3 Andel hjälpverb i korrelation till kön och betyg i SUF-materialet.....	24
7.4 De vanligast förekommande hjälpverben i elevernas uppsatser från SUF-materialet	25
7.4.1 De vanligast förekommande hjälpverben fördelat på kön	25
7.4.2 Skillnader i hjälpverbsanvändningen hos tjejer och killar	27
7.4.3 Likheter i hjälpverbsanvändningen hos tjejer och killar.....	28
7.4.4 Förekomst av ska, skall och blandform ska/skall i elevtexterna	28
7.5 Verbfrekvens och variation i korrelation till betyg	29
7.5.1 Antalet hjälpverb fördelat på betyg.....	30
7.5.2 Antalet hjälpverb fördelat på kön och betyg	31
8. Slutdiskussion	33
8.1 Totalt antal verb i relation till kön och betyg	33
8.2 Andel huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön	34
8.3 Andel hjälpverb i korrelation till kön och betyg	37
8.4 De vanligast förekommande hjälpverben i elevernas uppsatser	38

8.5 Antalet verb eller användandet av vissa hjälpverb i relation till betyg	39
9. Didaktiska reflektioner	41
10. Litteratur.....	43
Bilagor.....	44

1. Inledning

Som blivande lärare i svenska blev jag, efter att ha läst Hultman & Westmans bok *Gymnasiesvenska*, nyfiken på elevers användning av verb. Den skrevs på 1970-talet och resultaten pekade på att tjejer använde en verbal stil i skriftspråket och pojkarna en nominal stil. Trots att tjejerna ofta fick högre betyg i gymnasiet, så var det killarna som tjänade mest på att använda nominal stil i sina texter, då killarnas texter med nominalstil var mer lika de som skrevs i arbetslivet. Detta skulle enligt författarna gynna killarna senare i yrkeslivet.

Flera senare forskningsprojekt hänvisade till Hultman & Westmans undersökning, vilket gjorde mig extra intresserad att utforska om det fortfarande är så att tjejer använder fler verb i sina texter än vad killarna gör. Detta fick mig också att fundera på hur skolan kan arbeta för att medvetandegöra för eleverna vikten av vilka verb (och även andra ordklasser) de väljer att nyttja i skriftspråket och hur detta faktiskt påverkar elevernas texter positivt eller negativt. Detta för att vända trenden att tjejer missgynnas senare i livet av att använda en verbal stil i skolan. Lika viktigt är det att samtidigt arbeta för att killarna inte ska missgynnas av att de använder en nominal stil betygsmässigt i skolan, även om de gynnas senare i arbetslivet.

Samhället har förändrats sedan Hultman & Westmans undersökning gjordes, då dagens samhälle är mer segregat än på 70-talet. Hultman och Westmans undersökning baserades säkerligen på texter skrivna av elever som hade svenska som modersmål till skillnad från texterna i denna studie, där skribenterna kommer från flerspråkiga miljöer och de flesta har annat modersmål än svenska. Därför skulle det vara intressant att undersöka om det fortfarande är så att tjejer använder fler verb i skriftspråket.

2. Bakgrund

Hultman och Westman gjorde på slutet av 1970-talet en undersökning om skriftspråk där de jämförde texter skrivna av gymnasister i årskurs 3 med texter skrivna av vuxna författare. Syftet med studien var att se hur eleverna uppnått målen i Lgy 70 (läroplanen för gymnasieskolan) som var att de skulle behärska den ”den slitstarka brukprosan” (Westman & Hultman 1977:11). Det vill säga kunskap om hur man använder skriftspråket i det offentliga livet.

I undersökningen ville Westman och Hultman bl.a. studera ordförråd, fördelning av ordklasser och syntax i gymnasieelevernas texter. När studien inleddes fanns det tankar om att den sociala skillnaden mellan elever skulle ge utslag i elevtexterna. Detta visade sig dock inte vara fallet, utan det som skiljde texterna mest från varandra berodde mer på könsskillnader, snarare än vilken social bakgrund eleverna hade. Det visade sig bland annat att killarnas texter innehöll mer av de skriftspråkliga ordklasserna och tjejerna använde fler av de talspråkiga, där verb är ett exempel. Det framkom också att ett högt antal verb i texterna hade en negativ inverkan på betyget. (Hultman & Westman 1977:87-89). Studien visade, att trots att tjejerna skrev uppsatser som innehöll mindre stavfel och längre uppsatser jämfört med killarna så låg killarnas skriftspråk närmare det offentliga språket, vilket enligt Hultman gynnade killarnas skrivutveckling så att de var bättre förberedda för det kommande arbetslivet (Edlund, Erson & Milles 2007:100).

Denna språkliga analys är till en början baserad på den lilla strimma av Hultmans undersökning, som handlar om verbanvändning i gymnasisters skriftspråk. Först undersöks frekvensen huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön och betyg, sedan frekvens och variation av hjälpverb i relation till kön och betyg. Enligt Westman och Hultman är könsskillnaderna små när det gäller huvudverb, men desto större när det gäller hjälpverb och därför har de valt att främst undersöka hjälpverbens betydelse närmare (Hultman & Westman 1977:147). Därav handlar denna uppsats också till större delen om hjälpverb i korrelation till kön och betyg.

3. Syfte

Syftet med denna uppsats är att göra en kvantitativ undersökning om gymnasieelevers verbanvändning i skriftspråket. Detta för att se om betyg och kön har koppling till verbfrekvens och undersöka frekvens och variation av hjälpverb i korrelation till kön och betyg. För att uppnå syftet undersöker jag följande frågor:

Är frekvensen verb kopplat till kön och betyg?

Är andelen huvudverb och hjälpverb kopplat till kön och betyg?

Är andelen hjälpverb korrelerat till kön och betyg?

Finns det tecken på att andelen verb eller användandet av vissa hjälpverb förknippas med ett visst betyg?

4. Forskningsöversikt

I detta kapitel (4.1–4.3) redovisas resultaten från Westman & Hultmans undersökning *Gymnasistsvenska*, på grund av att min undersökning delvis bygger på deras studie. Även annan relevant forskning presenteras också i kapitlet under rubriken 4.4: *Språk och kön i skolan* av Thor G Hultman, *Hur gymnasister skriver* av Åke Petterson, Helena Anderssons studie *Svenska som första och andraspråk – en jämförande studie av texter från skolår 9* och Helena Olevards studie ”*Tonårsliv*” *En pilotstudie av 60 elevtexter från standardproven för skolor 9 åren 1987 och 1996*. Under rubriken 4.5 redovisas forskning om språk och kön i skolan: Edlund, Erson och Milles studie *Språk och kön* och Nordenstams *Genusperspektiv på språk*. Även *skollagen* och *läroplanerna* tas upp.

4.1 Totalt antal verb i korrelation till kön och betyg hos Westman & Hultman

Hultman & Westmans (1977) stora studie av gymnasistuppsatser visar att det finns språkliga skillnader i texterna som är kopplade till både kön och betyg. När det gäller verbanvändningen framkommer det att frekvensen verb i texterna skiljer sig åt mellan könen, då tjejer använder fler verb än killar. I texter skrivna av flickor är andelen verb 19,30 procent och i pojkarnas texter är andelen verb 18,45 procent av alla löpord.

I undersökningen framkommer det också att betyg och antalet verb är starkt förknippade med varandra. Uppsatser med låga betyg har ett högre antal verb än uppsatser med höga betyg. Ett större antal verb är utmärkande i uppsatserna skrivna av tjejer.

Det lägsta betygsgraden på 1970-talet var 1 och det högsta var 5. Betyg 1 och 2 räknades som underkänt, dvs. som dagens IG. Betyg 3 är i det närmaste som betyg G och betyg 4 som VG och MVG ungefär som betyg 5. Den grupp texter, i Hultman & Westmans undersökning, som har flest andel verb är skrivna av tjejer med betyg 1. Andelen verb i dessa texter är 21,51 procent och uppsatser skrivna av killar med samma betyg har en verbfrekvens på 21,31 procent. Detta är en skillnad på 0,2 procentandelar, vilket är den minsta skillnaden mellan könen i de olika betygsgrupperna.

Tabell 1. Andelen verb i gymnasieuppsatserna fördelade på betyg och kön, enligt Hultman & Westman (procent av antalet löpord).

Betyg	Killar	Tjejer	Differens procentenheter
1	21,31	21,51	0,2
2	18,66	18,34	0,32
3	18,84	19,79	0,95
4	17,92	18,86	0,94
5	16,15	19,29	3,4
Totalt	18,45	19,30	0,85

Källa: Hultman & Westman 1977:145

Största skillnaden mellan könen i verbfrekvens är det i gruppen med det högsta betyget, där tjejerna använder 3,4 procentenheter fler verb än killarna. Skillnaderna mellan könen är ungefär lika stora i uppsatser med trea eller fyra i betyg.

Den enda betygsgrupp där killarna har högre antal verb är de uppsatser som har fått tvåor i betyg. Verbantalet sjunker för pojkarna vid högre betyg, vilket inte sker hos tjejerna då skillnaderna varierar oregelbundet mellan de olika betygsgrupperna.

Sammanfattningsvis framkommer det i Hultman och Westmans undersökning (se tabell 1) att det finns språkliga skillnader mellan tjejer och killar och mellan olika betygsgrupper. Tjejer använder fler verb i sina texter. Ett högre antal verb förekommer i texter med lågt betyg. Störst skillnad mellan könen är det i uppsatser med höga betyg. Killar vars texter har fått ett högt betyg har lägst andel verb i sina texter.

4.2 Andel huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön hos Hultman & Westman

Hultman & Westmans undersökning visar också på att fördelningen av huvudverb och hjälpverb skiljer sig åt när det gäller både kön och betyg.

Tabell 2. Andel huvudverb och hjälpverb i gymnasieuppsatserna fördelade på kön, enligt Hultman & Westman (procent av antalet löpord).

	Killar	Tjejer	Differens procentenheter
Huvudverb	10,71	11,08	0,37
Hjälpverb	7,74	8,22	0,48

Källa: Hultman & Westman 1977:146

Totalt är andelen huvudverb i killarnas texter 10,71 procent av alla löpord, jämfört med tjejernas andel som är 11,08 procent. Differensen är 0,37 procentenheter fler huvudverb i flickornas texter. Ett utmärkande drag för texter skrivna av gymnasieungdomar är den höga andelen huvudverb. Det finns inga större skillnader i andelen huvudverb mellan betygsgraderna, vilket det gör när det gäller hjälpverben (Hultman & Westman 1977:147–150). Även andelen hjälpverb är störst bland de kvinnliga studenterna, då de har 8,22 procent hjälpverb av löporden jämfört med killarna som har 7,74 procent. Skillnaderna mellan könen är större när det gäller andelen hjälpverb. Tjejerna använder 0,48 procentenheter fler hjälpverb än killarna.

De hjälpverb som visar störst skillnad mellan könen är främst *ha* och *vilja*. Bland de andra hjälpverben är skillnaderna mellan könen mycket små. Frekventa hjälpverb i gymnasisternas texter är hjälpverben *måste*, *skola* och *vilja*.

Således visar Hultman och Westmans undersökning när det gäller andelen huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön att det finns skillnader när det gäller kön och betyg (se tabell 2). Andelen huvudverb skiljer sig inte nämnvärt åt mellan könen, vilket det gör när det gäller hjälpverben. Andelen hjälpverb är störst i tjejernas uppsatser. Skola, vilja och måste är vanligt förekommande i gymnasieelevernas uppsatser. Ha och vilja är de hjälpverb som skiljer sig mest åt i användning mellan tjejer och killar.

4.3 Andel hjälpverb i korrelation till kön och betyg hos Westman & Hultman

Andelen hjälpverb är flest i uppsatser med det lägsta betyget och som är skrivna av tjejer. Dessa har 10,34 procent verb av löporden jämfört med killarna med samma betyg som har 9,82 procent. Skillnaden mellan könen är 0,52 procentenheter.

Utmärkande för killarnas uppsatser är att andelen hjälpverb minskar i texter med högre betyg. Detta skiljer sig från tjejernas texter, då det lägsta betyget har flest antal hjälpverb medan texter med betyg två har 7,11 procent hjälpverb, vilket är den lägsta andelen hjälpverb bland tjejerna. Till och med lägre än i de uppsatser som fått betyg fem. Hultman & Westman ger ingen förklaring till dessa skillnader mellan könen.

Tabell 3. Andel hjälpverb i gymnasieuppsatserna fördelat på betyg och kön, enligt Hultman & Westman (procent av antalet löpord).

Betyg	Killar	Tjejer	Differens procentenheter
1	9,82	10,34	0,52
2	7,95	7,11	0,84
3	7,79	8,57	0,78
4	7,59	8,08	0,49
5	5,95	7,61	1,66
Totalt:	7,74	8,22	

Källa: Westman & Hultman 1977:150

Den största skillnaden mellan könen är andelen hjälpverb i texter som har fått högsta betyg med differensen 1,66 procentandelar. Verben *vara*, *kunna*, *måste* och *skola* skiljer sig mest åt betygsmässigt.

Sammanfattningsvis (se tabell 3) visar Hultman och Westmans studie att det är i tjejernas uppsatser som har det lägsta betyget som innehåller störst andel hjälpverb. Utmärkande för killarnas texter är att andelen hjälpverb minskar med högre betyg, vilket inte sker hos tjejerna. Andelen hjälpverb skiljer sig mest åt mellan könen, i de uppsatser som fått högsta betyg.

4.4 Annan relevant forskning om elevers verbanvändning

I undersökningen *Språk och kön i skolan* (Thor G Hultman:1990) presenteras resultat från olika undersökningar som gjorts om elevspråk. Enligt författaren styrker forskningen att det finns skillnader i verbanvändningen mellan könen. Exempelvis skriver tjejer oftare *ska*, medan killar väljer att använda *skall*. (Hultman 1980:40).

Åke Petterson har i *Hur gymnasister skriver* studerat elevers skriftspråk genom att undersöka cirka 800 uppsatser. Skribenterna delades upp i olika grupper och vissa fick mer skrivträning än andra. Gruppernas texter jämfördes sedan för att undersöka hur elever utvecklar sitt skriftspråk. När det gäller verb upptäcktes att antalet verb i elevernas uppsatser minskar och de finita verben blir allt färre när eleverna blir äldre. Även enkla åsiktsverb som *tro*, *tycka*, *anse* och *veta* minskar. De elever som fått extra skrivundervisning hade i slutet på undersökningen färre antal finita verb, än de elever som inte fått samma stöd. Bleka verb (innehållslösa verb som inte säger läsaren så mycket ex. *är*, *hade*, *skulle* m.fl.) bör vara färre då eleverna börjat på gymnasiet och de enligt författaren måste ha ökat sitt ordförråd under årens lopp (Petterson 1983:31-33). Projektet visade på att könsskillnaderna var

större än de sociala skillnaderna, vilket författaren poängterar bör tas i beaktning av skolpersonal och politiker (Pettersson 1983:70).

I Helena Anderssons studie *Svenska som första och andraspråk – en jämförande studie av texter från skolår 9* undersöks nationella prov i svenska och svenska som andraspråk, det vill säga andraspråkselever och elever med svenska som modersmål sätt att uttrycka sig i skrift. Anderssons undersökning visar att elever som läser svenska som andraspråk nyttjar en högre frekvens verb i sina texter, jämfört med elever som läser svenska. De killar som läser svenska som andraspråk har flest antal verb i sina texter. Näst störst frekvens verb har tjejer som har svenska som andraspråk. De har 24,1 procent verb i sina texter. Uppsatser skrivna av tjejer som har svenska som modersmål har ett verbantal på 22,5 procent. Killar som har svenska som modersmål har lägst antal verb i sina texter, i genomsnitt 20,4 procent (Andersson 2002:23).

Tabell 4. Andel verb (procent av antalet löpord) för tjejer och killar i årskurs 9 med undervisning i svenska (SVAS) och svenska som andraspråk (SV), enligt Andersson. Notera att avrundningen är med en decimal!

	Killar SVAS	Killar SV	Totalt Killar	Tjejer SVAS	Tjejer SV	Totalt Tjejer
Verb i procent	24,2	20,4	22,3	24,1	22,5	23,3

Källa: Andersson 2002:23

Ser man enbart till kön och bortser från vilken undervisning eleverna får i svenska, är det tjejerna som använder flest verb i sina texter. En förklaring till detta kan, enligt Andersson, vara att tjejerna har mer verbal stil i sina texter och hänvisar till Hultmans undersökning *Gymnasistsvenska*. Samtidigt menar Andersson att killar som läser SVAS faktiskt har störst antal verb i sina uppsatser, vilket talar mot att det är tjejer som använder en mer verbal stil. Det kan också vara så att någon eller några killar i SVAS har en mer talspråkig stil och att det är det som lyser igenom i statistiken (Andersson:2002:23).

I pilotstudien ”Tonårsliv” *En pilotstudie av 60 elevtexter från standardproven för skolår 9 åren 1987 och 1996*, från år 1999 undersöks elevtexter från standardproven för årskurs 9. Författaren Helena Olevard jämför texter skrivna av elever provåren 1987 och 1996 för att se utvecklingen av elevernas skriftspråk. För att undersöka om texternas kvalitet har försämrats, räknar författaren och jämför antalet

substantiv och verb från de både provtillfällena. Det visar sig när det gäller verbfrekvensen att den är konstant över åren, 22 procent av andelen löpord. Även om det inte skett någon ökning av verbantalet i elevernas uppsatser mellan åren 1987 och 1996, enligt Olevards undersökning, så har verbfrekvensen ändå ökat sedan Hultman och Westmans studie gjordes på 1970-talet (Olevard1999:6).

Följaktligen pekar annan relevant forskning om elevers verbanvändning på att tjejer skriver *ska* mer frekvent än killar. Killar väljer att skriva *skall*.

Antalet verb minskar ju äldre eleverna blir och på gymnasiet förekommer de finita verben allt färre i elevuppsatserna. Tvärtemot vad forskarna trodde var könsskillnaderna större än de sociala skillnaderna vad det gäller verbanvändningen.

Elever som läser svenska som andraspråk använder en högre frekvens verb än elever som läser svenska. Killar som läser svenska som andraspråk använder flest andel verb i sina texter (se tabell 4).

Forskning som gjorts senare än Hultman och Westmans undersökning pekar på att verbanvändningen har ökat sedan 70-talet, men att en undersökning gjord 1987 och 1996 visar på att verbanvändningen är konstant i elevernas texter.

4.5 Språk och kön i skolan

I boken *Språk och kön* (Edlund, Erson & Milles 2007) diskuteras språk och kön på vetenskaplig grund. Författarna tar upp kvinnors och mäns språk främst vad det gäller talspråket, men diskuterar även skriftspråket. Författarna hävdar att när man studerar språk och kön finns det många generaliseringar om att kvinnors och mäns språk är på vissa sätt, vilket då är förenklingar eller generaliseringar, där kön förväntas vara orsaken till ett visst språkligt beteende både vad det gäller skriftlig och muntlig kommunikation (Edlund, Erson & Milles 2007:17). Det är viktigt att man reflekterar över vilka föreställningar man har om kvinnors och mäns språk, för dessa kan få konsekvenser för hur vi förväntar oss att kvinnor eller män skriver, det vill säga våra föreställningar kan bli fördomar (Edlund, Erson & Milles 2007:58). Därför är det enligt Nordenstam, författare till *Genusperspektiv på språk*, viktigt att man forskar på språk och genus för att motverka att fördomar vad som är typiskt manligt och kvinnligt uppstår och upptäcka deras konsekvenser (Nordenstam2003:5)

I skollagen står det att alla barn, både flickor och pojkar ska ha lika tillgång till undervisning och all skolpersonal ska arbeta för en jämställd

skolmiljö (Skollagen 1 kap, §2). Alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen återfinns i alla läroplaner (Lpo 94, Lpf 94 och Lpf 98) både för barn och vuxna elever (Läraryrket:2004). Skolan är en offentlig miljö där alla elever tillbringar många år av sin uppväxt och under en tid då de är påverkbara, vilket är en enorm möjlighet för samhället att tidigt motverka fördomar och invanda mönster, vilket i sin tur kan påverka det framtida samhällets syn på vad som är manligt och kvinnligt. Som lärare och annan skolpersonal har man ett oerhört ansvar för att förändra och förbättra både det skriftliga och muntliga språket och det är viktigt att de ständigt får utbildning och kunskap om aktuell forskning om språk och kön för att kunna komma åt skillnader i tjejer och killars språk, både muntligt och skriftligt (Edlund, Erson & Milles 2007:227-228). Trots detta pekar forskningen på att det fortfarande är skillnader mellan könen och att killar får sämre betyg på sina texter i gymnasiet, men att de ändå gynnas då deras texter, till skillnad från tjejernas, ligger närmare det offentliga språket som de har nytta av senare arbetslivet.

4.6 Genrepedagogiken

Under senare år har genrepedagogiken fått ökad uppmärksamhet bland pedagoger världen över. Språket är enligt denna språkmodell en resurs, som ger användarna flera olika möjligheter när det gäller språket. Poängen med genrepedagogiken är att förbättra undervisningen när det gäller förståelse, beskrivning och produktion av olika sorters texter. Genom att lära eleverna att olika genrer har olika sorts språk, kan man medvetengöra för eleverna att deras val av ord påverkar texten (Hedeboe & Polias 2008:11-14). Vad som är typiskt för olika genrer formas tidigt i livet eftersom människan är social och redan som bebis signalerar till sin omgivning. Genom att umgås med andra utvecklas barnets språk under uppväxten. Kulturen och de olika sociala sammanhang som barnet lever i, lär barnet att det finns olika situationsberoende mönster för sitt språk och olika aktiviteter som är specifika just för det barnets kultur (Johansson & Sandell, Ring 2010:21-28). Förförståelsen för olika genrer kan vara olika, exempelvis kan elever som är uppväxta i andra kulturer ha svårt att förstå vissa genrer, då deras kulturs texter kan ha andra syften och vara annorlunda på andra sätt. Som lärare är det viktigt att planera undervisningen så att varje elev får stöd i sin språkliga utveckling och utvecklar redskap för att kunna reflektera över hur språket fungerar. Tillsammans skapar lärare och elever ett gemensamt

språk, ett metaspråk, där de kan diskutera olika texters språkdrag och uppbyggnad. Läraren visar eleverna vad som är typiskt för olika genrer, genom att använda olika autentiska texter. Grammatikundervisningen sker med dessa texter. Genom att använda grammatiken för att beskriva, tolka och värdera olika sorters texter lär eleverna sig att olika texter har olika språkdrag. Målet är att eleverna ska lära sig använda många genrer av skiftande slag, som fungerar både i och utanför skolan (Hedeboe & Polias2008:13-14).

5. Material

Jag fick möjlighet att ta del av nationella prov skrivna av gymnasieelever från höstterminen 2003. Dessa uppsatser var med i en studie *Språk och språkbruk hos ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer* (förkortas SUF-projektet) som höll på mellan 2001 till 2006 och jag fick förmånen att använda dessa uppsatser. Då syftet med denna undersökning är att se om verbanvändningen skiljer sig åt mellan tjejer och killar, valde jag först att slumpmässigt välja ut nationella prov för gymnasiet från skolor i Göteborg, Malmö och Stockholm. Detta var dock inte möjligt, då flera uppsatser saknade uppgifter om kön eller betyg. För att kunna genomföra undersökningen blev jag tvungen att styra urvalet så att jag fick en jämn fördelning av tjejer och killar, samt av olika sorters betyg. Totalt har jag med 39 uppsatser i min undersökning, varav 19 är skrivna av pojkar och 20 av flickor. Intressant nog fick jag inte tag på fler än två elevtexter som hade betyget MVG. Båda dessa uppsatser var skrivna av flickor. Det fanns inga uppsatser med betyg MVG som var skrivna av pojkar. Jag har inte tagit hänsyn till vilket ämne på nationella provet eleverna har valt att skriva om, utan endast sett till betyg och kön.

Viktigt att poängtera är att jag ser resultaten i denna undersökning som resultat av just de uppsatser som jag undersökt. Hade jag fått tag i uppsatser med MVG skrivna av killar, skulle kanske vissa resultat sett annorlunda ut.

5.1 SUF-projektet

Projektet *Språk och språkbruk hos ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer* genomfördes mellan 2001 och 2006. Målet var att beskriva, jämföra och analysera ungdomars språk, både skriftligt och muntligt. Data samlades in från 222 ungdomar i Stockholm, Göteborg och Malmö (Källström & Lindberg 2011:5).

5.2 Nationella provet i svenska för gymnasiet år 2003

Hösten 2003 var temat för nationella provet i svenska och svenska som andraspråk *Har du tid?* Eleverna kunde välja mellan nio olika uppsatsämnen under detta tema.

De flesta elever i min undersökning skrev om *Hur lång är tiden?* och *Stress och press*. Helst hade jag velat ha en jämn fördelning av valda ämnen eller helst att eleverna skrev om samma ämne för att få en helt likvärdig jämförelse av verbanvändningen. Men detta var inte möjligt.

Jag använde mig av de uppsatser där det gick att ta reda på betyg och om skribenten var en tjej eller kille. Jag är medveten om att fördelningen av uppsatsernas ämnen inte är den optimala, men de uppsatser jag kunde nyttja ville jag ha med, då jag ansåg att de var alltför värdefulla för att utesluta från min undersökning.

Tabell 5. Uppsatsämnen på nationella provet i svenska år 2003 och fördelning av antal personer, vars texter förekommer i denna undersökning.

Uppsatsämne	killar	tjejer	antal
Hur lång är tiden?	4	7	11
Stress och press	4	6	10
Att lockas av fantasy och science fiction	1	0	1
Meningsfull fritid	4	1	5
Fritid och fri tid	3	3	6
”Det är jag som är er guide”	1	1	2
Att resa i tiden	2	2	4
Tiden i litteratur och konst	0	0	0
Här och nu	0	0	0
Summa:	19	20	39

5.3 Fördelning av antalet uppsatser gällande kön och betyg

Av de uppsatser som ingår i denna undersökning är uppdelningen gällande kön och betyg följande. Nio uppsatser har betyget IG, av dessa är tre skrivna av tjejer och sex av killar

Tabell 6. Fördelning av antalet uppsatser av betyg och kön

Betyg	Killar	Tjejer	Summa
IG	6	3	9
G	6	7	13
VG	7	8	15
MVG	0	2	2
Summa:	19	20	39

I nästa betygsgrupp G är antalet texter tretton, sju av dessa är skrivna av tjejer och sex är skrivna av killar. Femton texter har betyget VG och av

dessa är sju skribenter manliga och åtta kvinnliga. Endast två uppsatser skrivna av tjejer finns i MVG-gruppen.

6. Metod och genomförande

Uppsatserna som jag fick ta del av var redan skrivna på dator när jag fick dem. De var även betygsatta. Jag läste igenom uppsatserna ett flertal gånger och tog manuellt ut alla verb som sammanställdes i Excel och som sedan räknades, både i Excel och dubbelkollades för hand. Även antal löpord räknades och eftersom vissa rubriker innehöll verb och vissa uppsatser inte hade någon rubrik, så valde jag att ta bort rubrikerna på alla uppsatser för att få så rättvisa beräkningar som möjligt. Verben sorterades ut manuellt, dvs. jag ringade in varje verb och skrev in dessa på Excel. Efter det skiljde jag hjälpverb från huvudverb. Detta var väldigt tidskrävande och därför bestämde jag mig för att genomföra undersökningen som Hultman & Westman gjorde, när de räknade antalet hjälpverb. De klassificerade följande ord som hjälpverb:

bli, få, göra, ha, komma, måste kunna, skola, vara, vilja

Enligt Westman & Hultman är andra hjälpverb som *behöva, böra, låta, lär, tyckas, töras* och *verka* inte med i deras undersökning (Hultman & Westman 1977:145), så ej heller i min på grund av att jag ville ha Hultman & Westmans undersökning att jämföra mina resultat med. De förklarar att de gör detta av praktiska skäl och att de för att uppväga uteblivna hjälpverb som ej är beräknade, så har de markerat *bli, få göra* och *ha* som hjälpverb när de används som huvudverb.

I denna undersökning är de första beräkningarna gjorda på totala mängden verb i elevernas texter. Sedan undersöks frekvensen huvudverb och hjälpverb och till sist undersöks frekvensen och variationen av de klassificerade hjälpverben. Detta för att utforska vilka hjälpverb eleverna använder mest i skriftspråket.

I vissa texter förekommer särskrivningar och sammanskrivningar. Dessa har jag inte tagit hänsyn till i min undersökning då det skulle bli ett alldeles för omfattande arbete. En särskrivning som exempelvis *mat bord* har jag räknat som två ord och för sammanskrivning har jag räknat ord som borde var två för ett.

I mina beräkningar har jag valt att endast räkna med två decimaler. Därför kan beräkningarna ibland inte gå helt jämt upp på grund av avrundningarna som gjorts. Alla decimaler över 5 har jag avrundat

uppåt, exempelvis 2,758 har jag avrundat upp till 2,76 och alla decimaler under fem har jag avrundat neråt.

7. Resultat och diskussion

I detta kapitel redovisas först de resultat som studien visar på och kommenteras kort med resultaten i Hultmans & Westmans undersökning, som återfinns i forskningsöversikten, kapitel 4. Vad som studeras är verbfrekvens och andelen hjälpverb och huvudverb i relation till kön och betyg. Därefter presenteras frekvens och variation av hjälpverb i korrelation till kön. I slutet av detta kapitel (rubrik 7.5) undersöks verbfrekvens och variation i korrelation till betyg.

7.1 Totalt antal verb i korrelation med kön och betyg i SUF-materialet

I likhet med tidigare forskning, visar denna studie att frekvensen verb skiljer sig åt mellan könen. Tjejerna använder fler verb, 21,89 procent av antal löpord i sina texter, jämfört med killarna vars texter har en verbfrekvens på 20,46 procent. Denna skillnad mellan könen stämmer överens med Hultman & Westmans undersökning, men de uppsatser som studerats i denna språkliga analys innehåller ett högre antal verb än vad undersökningen från 1970-talet gör. I deras undersökning har pojkarna 18,45 procent verb av löpord mot tjejerna 19,3 procent (Westman & Hultman 1977:144).

Denna undersökning visar att frekvensen verb i gymnasieelevernas texter har ökat från 1970-talet, vilket Anderssons studie från år 2002 också pekar på. Enligt Andersson (se kapitel forskningsöversikt 4.4) använder tjejer i årskurs 9 fler verb i sina skoltexter. Undersökningen visar också att elever, oavsett kön, som läser svenska som andraspråk använder fler verb, än flickor och pojkar som har svenska som modersmål. De elever som hade lägst antal verb är de killar som läser svenska, samtidigt som det är killar som läser svenska som andraspråk som har högst verbfrekvens i sina texter. (Andersson 2002:23-24). Även Olevards studie (se kapitel forskningsöversikt 4.4) pekar på en verbfrekvens på 22 procent i elevernas texter, vilket är en ökning av antalet verb, jämfört med Westman & Hultmans studie från 1970-talet (Olevard1999:6). Notera att verbfrekvensen är konstant i Olevards undersökningar från åren 1987 och 1996 (se kapitel forskningsöversikt 4.4).

I de undersökta texterna (från SUF-materialet) är det skillnader i verbfrekvens, när det gäller både kön och betyg. Tjejers och killars användning av verb skiljer sig åt, dels på grund av att tjejer använder fler verb än killar. Detta gäller även i de olika betygsgrupperna, med undantag för texter med betyget icke godkänt skrivna av killar som använder 0,2 procentenheter fler verb än tjejer med samma betyg. Hos pojkarna minskar andelen verb med högre betyg, vilket inte sker hos tjejerna. I texter skrivna av kvinnliga skribenter är frekvensen verb högre i betygsgrupperna G och VG, jämfört med IG, för att sedan sjunka i andel i uppsatser med högsta betyg. Tyvärr finns det ingen information om hur stor andel verb killar använder som har betyg MVG då det inte gick att få tag på elevtexter av detta slag.

Tabell 7. Andel verb i gymnasieuppsatserna fördelat på betyg och kön (procent av antalet löpord).

Betyg	Killar	Tjejer	Differens procentenheter
IG	21,34	21,14	0,2
G	20,24	22,30	2,06
VG	20,14	22,05	1,91
MVG	-	21,06	-

I denna studie är skillnaden i verbfrekvens störst i texter med betyget G. Detta skiljer sig åt från Hultmans och Westmans undersökning, där differensen mellan tjejer och killar är störst i gruppen med betyg 5, dvs. det högsta betyget. I jämförelse med Westman och Hultman är könsskillnaden i uppsatser med betyg 1 lika stor, 0,2 procentenheter verb per löpord, som elevtexter i denna studie med betyget icke godkänt. En annan likhet med Hultman & Westmans resultat är att antalet verb minskar i de manliga skribenternas texter med högre betyg. Detta sker också i denna analys, där verbanvändningen faktiskt minskar med högre betyg. En annan likhet med Westman och Hultmans studie är att tjejernas verbfrekvens inte minskar med höjt betyg.

Således visar denna studie i likhet med tidigare forskning att tjejer använder fler verb i sina texter (se tabell 7). I denna undersökning framkommer också att verbfrekvensen i elevtexter skrivna av både tjejer och killar har ökat sedan Hultman & Westmans undersökning på 1970-talet. Utmärkande för texter skrivna av killar är att andelen verb minskar med högre betyg, vilket inte sker i tjejernas texter. Den största skillnaden i verbfrekvens mellan könen är i uppsatser som fått betyget G.

7.2 Andel huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön i SUF-materialet

Westman och Hultmans undersökning visar på att fördelningen av huvudverb och hjälpverb skiljer sig åt, när det gäller både kön och olika betygsgrupper. Huvudverb är typiskt för texter skrivna av gymnasieelever (Hultman & Westman 1977:150).

Den största skillnaden mellan könen i denna studie är användningen av huvudverb, där flickorna använder 12,48 procent huvudverb av antalet löpord, jämfört med pojkarna som nyttjar 11,04 procent huvudverb av antalet löpord, i sina texter. Andelen huvudverb hos Hultman och Westman visade att tjejer använder 11,08 procent av alla löpord kontra killarnas 10,71 procent av alla löpord. Detta innebär att frekvensen huvudverb i elevtexterna har ökat sedan 1970-talet och det är främst i tjejernas uppsatser andelen huvudverb har ökat.

Tabell 8. Andel huvudverb och hjälpverb i gymnasieuppsatserna fördelade på kön (procent av antalet löpord).

	killar	tjejer	Differens procentenheter
huvudverb	11,04	12,48	1,44
hjälpverb	9,42	9,41	0,01

Frekvensen hjälpverb är nästan lika stor mellan båda könen, även om pojkarna står för en liten större del hjälpverb. Detta skiljer sig från Westman & Hultmans undersökning (Se tabell 2 i forskningsöversikten) som har större skillnader mellan könen när det gäller hjälpverb, jämfört med andelen huvudverb. Denna studie visar tvärtom att skillnaderna är störst mellan tjejer och killar när det gäller huvudverben. I Westman & Hultmans undersökning är differensen mellan tjejer och killarnas verbanvändning 0,37 procentenheter per löpord, jämfört med denna studie, där skillnaden i verbfrekvens är 1,44 procentenheter per löpord.

Sammanfattningsvis gällande andelen huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön visar denna studie på skillnader när det gäller både kön och betyg. Den största olikheten mellan könen är förekomsten av huvudverb, vilka är mer frekventa i tjejernas texter (se tabell 8). Frekvensen huvudverb i elevtexterna har ökat sedan 1970-talet och då främst i tjejernas uppsatser. Skillnaden i nyttjandet av hjälpverb är minimal mellan könen, vilket skiljer sig från Westman och Hultmans undersökning.

7.3 Andel hjälpverb i korrelation till kön och betyg i SUF-materialet

I Hultman & Westmans studie (se tabell 3 i forskningsöversikten) är andelen hjälpverb flest i texter med lägst betyg, som är skrivna av tjejer. Detta skiljer sig från denna studie, där det främst är killar med lågt betyg som använder flest hjälpverb. Både för tjejer och killar minskar antalet hjälpverb ju högre betyg uppsatserna har, med undantag för uppsatser med MVG skrivna av tjejer. I uppsatser med betyget väl godkänt skrivna av pojkar, återfinns lägst frekvens hjälpverb. Samtidigt är det även i killarnas texter, med betyg icke godkänt, som flest antal hjälpverb återfinns.

I jämförelse med Hultman & Westmans undersökning visar resultaten att andelen hjälpverb i betygsgrupperna godkänt och väl godkänt ökat, jämfört med texter med motsvarande betyg tre och fyra, skrivna på 1970-talet.

Det lägsta antalet hjälpverb i procent av antal löpord är i betygsgruppen VG för killar med 8,68 procent hjälpverb. Motsvarande lägsta andel verb i Hultman & Westmans undersökning är 5,95 för killar med högsta betyg. Tendensen enligt denna studie är att antalet hjälpverb har ökat sedan 1970-talet, både hos tjejer och killar, oavsett betyg.

Tabell 9. Andelen hjälpverb i gymnasieuppsatserna fördelade på betyg och kön (procent av antalet löpord).

Betyg	Killar	Tjejer	Differens procentenheter
IG	10,57	10,11	0,46
G	9,76	9,59	0,17
VG	8,68	9,01	0,33
MVG	-	9,32	-

De flesta elever i denna undersökning använder mest huvudverb, över 50 procent, vilket är vanligt förekommande bland gymnasieelevers texter (Westman & Hultman 1977:147). Endast åtta uppsatser, alla skrivna av killar, har ett lägre antal huvudverb, under 50 procent. Sju av dessa hade IG eller G i betyg och en uppsats hade fått VG.

Oavsett uppsatsämne har de flesta uppsatser fler huvudverb än hjälpverb. De flesta ämnesgrupper har fler huvudverb än 50 procent, men det finns några uppsatser med antalet huvudverb strax under 50 procent. Detta beror på att det är en eller några få uppsatser som drar ner medeltalet. *Hur lång är tiden?* har flest huvudverb, 59.3 procent och *Att lockas av fantasy* har lägst medeltal med 48,8 procent huvudverb.

Eftersom det endast är en person som valt att skriva om detta ämne så det är svårt att räkna något rättvist medel. Då denna studie endast undersöker verbanvändningen i förhållande till kön och betyg fanns det värdefull information i texten som bedömdes vara viktig för denna studie.

Sammanfattningsvis gällande andelen hjälpverb i korrelation till kön och betyg (se tabell 9) pekar denna studie på att det är killar med lågt betyg (IG) som använder flest hjälpverb. Antalet hjälpverb i elevtexterna minskar, hos både tjejer och killar, med högre betyg (undantag uppsatser med betyget MVG skrivna av tjejer) Det är också i killarnas texter som fått betyget VG, där det lägsta antalet hjälpverb förekommer.

7.4 De vanligast förekommande hjälpverben i elevernas uppsatser från SUF-materialet

I detta avsnitt undersöks och presenteras vilka hjälpverb som är mest frekventa i elevtexterna. Då ingen forskning gjorts på detta, finns det inget att jämföra resultaten av denna analys. Samtidigt kan det vara intressant att se vilka hjälpverb som är vanligast förekommande i elevernas uppsatser.

De böjda formerna av hjälpverb som är mest frekventa i alla elevers, både tjejerna och killarnas uppsatser är följande i fallande frekvensordning: *är, har, kan, ska/skall, skulle, var, gör, vara, kommer och vill*. Enligt Nusvensk frekvensordbok (NFO) är de vanligaste verben i svenska skriftspråket: *är, ha/hade, vara, kunna/kunde ska/skulle, få, bli, komma, göra/gjorde och finna*. *Måste* och *vilja* kommer först på sextonde och sjuttonde plats (Allén1971).

7.4.1 De vanligast förekommande hjälpverben fördelat på kön

De flesta av undersökta hjälpverb används både av tjejer och killar. Vissa verb har en övervikt i texter skrivna av manliga skribenter medan andra hjälpverb har det hos kvinnliga skribenter. En del hjälpverb är ungefär lika förekommande hos båda könen.

Antalet hjälpverb i elevtexter skrivna av både tjejer och killar är i fallande frekvensordning: *vara, ha, skola, kunna, göra, komma, få, bliva, vilja* och *måste*. Både i tjejernas och i killarnas uppsatser är det mest förekommande hjälp verbet *vara* med böjningsformer, då denna förekommer 818 gånger i elevtexterna, vilket motsvarar 3,22 procent av alla löpord. Skillnaden i användningen av detta verb är dock liten, då

endast 0,03 procent per löpord skiljer mellan könen. Hjälpp verbet *är* (böjningsform av *vara*) är det vanligaste av alla verb, vilket det torde vara eftersom är det vanligaste verbet i skriftspråket och kan fungera både som hjälpverb och huvudverb (Andersson 2002:21).

Tabell 10. Antalet hjälpverb i elevtexterna fördelat på kön (procent av antalet löpord)

Hjälppverb	% hjälpverb i alla texter	% hjälpverb i killarnas texter	% hjälpverb i tjejernas texter	Differens procentenheter
Vara	3,22	3,21	3,24	0,03
Ha	1,57	1,49	1,64	0,15
Skola	0,97	1,00	0,94	0,06
Kunna	0,93	0,92	0,94	0,02
Göra	0,89	0,94	0,84	0,10
Komma	0,49	0,54	0,45	0,09
Få	0,42	0,42	0,43	0,01
Bliva	0,38	0,38	0,38	0,00
Vilja	0,33	0,36	0,31	0,05
Måste	0,22	0,18	0,25	0,07

Det näst vanligaste hjälpverket är *ha*. Skillnaderna i tjejernas och killarnas användning av detta hjälpverb är som allra störst med 0,15 procentenheters skillnad. Det är tjejerna som använder detta hjälpverb mest. *Skola* används mer av killarna i undersökningen. Differensen mellan könen är 0,06 procentenheter i användningen av detta verb. *Kunna* används nästan lika mycket av både tjejer och killar.

Göra återfinns mer frekvent i killarnas uppsatser och är det hjälpverb som skiljer näst mest mellan könen med differensen 0,10 procentenheter av andelen löpord. *Görs* är en tydlig markör på manligt skrivande i undersökningen. Fem killar i undersökningen använder detta ord, jämfört med en bland tjejerna.

Även *komma* används mest i killarnas uppsatser och differensen i användningen av detta hjälpverb är 0,09 procentenheter.

Användningen av *få* är nästan lika i killarna och tjejernas uppsatser och samma gäller med hjälpverket *bliva* som används exakt lika mycket av både flickor och pojkar. *Vilja* förekommer mer frekvent i killarnas texter. I undersökningen *Gymnasistsvenska* framkommer det att vilja är ett typiskt ord i gymnasieelevernas texter. Killarna har fler antal av hjälpverket vilja i sina texter än vad tjejerna har.

Hjälpverbet *måste* kommer sist i användandefrekvens i denna undersökning. Tjejerna använder fler *måste* än killarna, differensen i elevtexterna skiljer med 0,07 procentenheter. Enligt Westman & Hultman är detta ett typiskt ord som förekommer i gymnasieelevers texter, men de anger inte i vilken frekvens det gör det.

Följaktligen är de vanligaste hjälpverben i elevernas texter, oavsett om skribenten är manlig eller kvinnlig, i fallande frekvensordning: *vara*, *ha*, *skola*, *kunna*, *göra*, *komma*, *få*, *bliva*, *vilja* och *måste* (se tabell 10).

7.4.2 Skillnader i hjälpverbsanvändningen hos tjejer och killar

I denna beräkning är den största könsskillnaden bland hjälpverben *ha*. Tjejerna använder detta ord mer frekvent i sina texter än killarna, vilket stämmer väl överens med Hultman & Westmans forskning om att det är tjejerna som använder flest *ha* i sina texter. Författarna hävdar också att verbet *vilja* är starkt kopplat till uppsatser skrivna av tjejer, vilket inte stämmer överens med resultaten i denna undersökning, där främst killarna väljer att använda verbet *vilja*.

Denna undersökning visar, till skillnad från Westman och Hultmans utredning, att det finns fler hjälpverb som skiljer könen åt och som har större könsskillnader än hjälpverbet *vilja*. Användningen av verbet *göra* kommer på andra plats när det gäller skillnader i killar och tjejers användning. I killarnas uppsatser förekommer *göra* flest gånger. Hjälpsverbet *görs* återfinns i flertalet av killarnas uppsatser, vilket inte finns i tjejernas mer än i ett fall. Även ordet *komma* är vanligast förekommande i killarnas texter. Hjälpsverbet *skola* förekommer också mer frekvent i killarnas texter. Både *göra*, *komma* och *skola* är mer frekventa i denna undersökning och har större skillnader mellan könen jämfört med vad *vilja* har i denna undersökning.

Sammanfattningsvis är det hjälpverbet *ha* som i denna undersökning skiljer sig mest åt mellan könen (se tabell 10, i föregående kapitel under rubrik 7.4.2)). Detta hjälpverb används mest av tjejer, vilket överensstämmer med Hultman och Westmans undersökning, till skillnad från nyttjandet av hjälpverbet *vilja*, som enligt deras studie också är ett typiskt tjejord. Denna studie pekar dock på att det är främst killarna som väljer att använda hjälpverbet *vilja* (se tabell 10). Hjälpsverben *göra*, *skola* och *komma* är mer frekventa i killarnas uppsatser. I tjejernas uppsatser är *vara*, *ha*, *kunna*, *måste* och *få* mer vanligt förekommande.

7.4.3 Likheter i hjälpverbsanvändningen hos tjejer och killar

Flera hjälpverb används ungefär lika ofta av både tjejerna och killarnas uppsatser. Dessa verb är *vara, kunna, få och bliva*. *Bliva* är det hjälpverb som förekommer lika mycket i både tjejernas och killarnas texter.

7.4.4 Förekomst av *ska, skall* och blandform *ska/skall* i elevtexterna

Hjälperbet *skulle* förekommer 105 gånger i uppsatserna, vilket motsvarar 0,41 procent av alla hjälpverb i de undersökta elevtexterna. Förekomsten av *skulle* är störst i killarnas texter.

Det femte mest vanliga hjälpverbet i uppsatserna är *ska* och *skall*. De flesta elever, både tjejer och killar väljer *ska* framför *skall*, men det är flera elever som använder båda formerna i sina texter. *Ska* förekommer 98 gånger jämfört med *skall* som förekommer vid 44 tillfällen i texterna. En fjärdel av alla elever använder både *ska* och *skall*.

Tabell 11. Förekomsten av *ska, skall* och blandform *ska/skall* i elevernas uppsatser fördelat på kön.

	Antal, varav	killar	tjejer
enbart <i>ska</i>	20	10	10
enbart <i>skall</i>	7	3	4
Blandar <i>ska/skall</i>	11	5	6
Ingen av formerna	1	1	0
Summa:	39	19	20

Tjugo elever, varav tio killar och tio tjejer, väljer att enbart använda formen *ska* i sina uppsatser. Fyra tjejer och tre killar nyttjar enbart formen *skall*. Även användningen av både *ska* och *skall* är jämt fördelade mellan könen, sex tjejer och fem killar växlar mellan dessa former. I en uppsats skriven av en kille, förekommer det inga *ska* eller *skall*. Detta strider mot tidigare forskning som visar på att *skall* är ett typiskt ord för killar och *ska* är mer frekvent använt av tjejer (Hultman1980:11).

Skillnaderna i användandet av *skall* är större mellan könen, jämfört med *ska*. Tjejer står för den största användningen av *skall* med 0,22 procent av alla löpord, jämfört med 0,13 procent hos killarna. Detta ger en övervikt av *skall* hos tjejer på 0,09 procentenheter.

Således väljer de flesta elever, oavsett kön, att skriva *ska* framför *skall*. (se tabell 11) En fjärdedel av alla elever (jämt fördelat mellan könen) väljer att använda båda formerna i sina texter. Hjälperbet *skall*

förekommer mer frekvent i uppsatser skrivna av tjejer, vilket strider mot tidigare forskning.

7.5 Verbfrekvens och variation i korrelation till betyg

Antalet verb per löpord ligger väldigt lika oberoende av vilket betyg uppsatserna har. Dock skiljer sig andelen hjälpverb och huvudverb åt betygsmissigt sett. Tydligt i undersökningen är att ju högre betyg uppsatsen har desto fler huvudverb har den. Uppsatser med betyg MVG har dock lägre andel huvudverb än vad betyg G och VG har. Uppsatser som har MVG eller VG har störst andel huvudverb i sina uppsatser. Detta innebär att ett högre betyg är kopplat till andelen hjälpverb och huvudverb. Ett större antal hjälpverb i texterna innebär troligen ett lägre betyg, vilket i sig är förståeligt då hjälpverben är tomma och innehållslösa jämfört med många huvudverb.

Nio uppsatser har fått betyget IG och av dessa är skrivna av tre tjejer och sex killar. De har i genomsnitt 21,30 procent verb per löpord och av dessa är antalet hjälpverb 48,90 procent och huvudverb 51,10 procent.

Tabell 12. Antal verb, fördelat på hjälpverb och huvudverb fördelat på betyg (procent av antalet löpord)

Betyg:	Antal verb per löpord	Varav antal huvudverb i %	Varav antal hjälpverb i %
IG	21,30	51,10	48,90
G	21,40	54,90	45,10
VG	21,00	58,00	42,00
MVG	21,10	55,80	44,20

Texter som har fått G i betyg är tretton stycken, varav sju är skrivna av tjejer och sex av killar. Antalet verb per löpord är i genomsnitt 21,40 procent. Av det totala antalet verb är frekvensen hjälpverb 45,1 procent och huvudverben har 54,90 procent. Det som skiljer uppsatserna med betyg G från IG, är att antalet hjälpverb är färre och huvudverben är fler i texter med betyg G.

Antalet uppsatser med betyget VG uppgår till femton stycken, varav åtta är skrivna av tjejer och sju av killar. Andelen huvudverb med detta betyg har 58,00 procent huvudverb, vilket är det högsta antalet huvudverb i de olika betygsgrupperna. Detta medför att hjälpverben i denna grupp är mycket få till antalet, jämfört med uppsatser med lägre eller högre betyg.

Två uppsatser i undersökningen har fått betyget MVG och dessa är skrivna av tjejer. Antalet hjälpverb är 42,20 procent och antalet huvudverb är 55,80. I genomsnitt består texterna av 21,10 procent verb.

Sammanfattningsvis visar denna undersökning att frekvensen verb per löpord är väldigt lika oberoende av vilket betyg texterna har fått, men andelen hjälpverb och huvudverb skiljer sig åt betygsmässigt sett (se tabell 12). Ju högre betyg en uppsats har, desto fler huvudverb innehåller den. Desto fler hjälpverb i en text, desto lägre betyg. De elevuppsatser som har fått betyget VG har flest antal huvudverb och de texter som har flest antal hjälpverb har fått betyget IG.

7.5.1 Antalet hjälpverb fördelat på betyg

Betygsmässigt finns det både likheter och skillnader i användningen av hjälpverb. Oavsett betyg är hjälpverbet *vara* det mest frekventa i elevtexterna. I de texter som har fått betyget väl godkänt förekommer *vara* vid flest tillfällen och minst frekvent i texter som har betyget mycket väl godkänt.

Tabell 13. Antalet hjälpverb fördelat på betyg (procent av antalet löpord)

Verb med böjningsformer	Betyg IG	Betyg G	Betyg VG	Betyg MVG
Skola	0,24	0,32	0,39	0,03
Vilja	0,06	0,09	0,17	0,02
Ha	0,38	0,47	0,63	0,09
Måste	0,07	0,05	0,10	0,00
Kunna	0,22	0,26	0,40	0,04
Få	0,07	0,17	0,17	0,01
Göra	0,20	0,29	0,35	0,05
Vara	0,69	1,00	1,34	0,19
Komma	0,09	0,14	0,24	0,03
Bliva	0,06	0,09	0,20	0,02
Summa: i %	2,08	2,88	3,99	0,48

Med undantag för betyget MVG ökar frekvensen *vara* i takt med högre betyg. Även hjälpverbet *ha* förekommer näst mest i texterna, oavsett betyg. De texter som har fått väl godkänt i betyg innehåller flest *ha*.

Skola är det tredje mest frekventa hjälpverb som används i elevernas uppsatser och ökar i antal för varje höjt betyg, med undantag för texter som har betyg MVG som har lägst antal av hjälpverbet.

Bland uppsatser som har betyg icke godkänt är andelen hjälpverb 2,08 procent av andelen löpord, vilket är det näst lägsta. Elevtexter med högsta betyg, mycket väl godkänt, har det absolut lägsta antalet hjälpverb i sina texter med 0,48 procent av andelen löpord. Andelen hjälpverb stiger i antal för varje betygssteg upp till betyget väl godkänt, där antalet hjälpverb är som störst. Undersöks varje verb så är det samma förlopp i de flesta fall, alla verb förutom *måste* och *få* som minskar i antal i vissa betygsgrupper.

Följaktligen finns det både likheter och skillnader i användningen av hjälpverb. Hjälpverbet *vara* är mest frekvent i elevernas uppsatser, därefter följt av hjälpverbet *ha*. Signifikant för båda dessa hjälpverb är att de ökar i frekvens med högre betyg med undantag för texter med betyget MVG, där de i stället minskar i antal. Texter som har betyget MVG har lägst antal hjälpverb. Detta förlopp gäller de flesta undersökta hjälpverb (se tabell 13).

7.5.2 Antalet hjälpverb fördelat på kön och betyg

Enligt denna analys är det killar som fått betyget väl godkänt på sina texter som använder flest hjälpverb. Totalt består deras texter av 4,35 procent hjälpverb av löporden. Jämfört med tjejernas texter i samma betygsgrupp som använder 3,62 procent hjälpverb av antalet löpord.

Tabell 14. Frekvensen hjälpverb i relation till kön och betyg (procent av antalet löpord).

Betyg	IG	IG	G	G	VG	VG	MVG	MVG
Kön	Kille	Tjej	Kille	Tjej	Kille	Tjej	Kille	Tjej
Skola	0,26	0,21	0,29	0,35	0,45	0,33	-	0,06
Vilja	0,06	0,05	0,09	0,10	0,21	0,12	-	0,03
Ha	0,54	0,23	0,35	0,58	0,60	0,65	-	0,18
Måste	0,07	0,06	0,03	0,06	0,08	0,12	-	0
Kunna	0,24	0,21	0,28	0,24	0,40	0,40	-	0,09
Få	0,07	0,07	0,15	0,19	0,19	0,14	-	0,02
Göra	0,30	0,9	0,23	0,35	0,40	0,31	-	0,09
Vara	0,89	0,50	0,79	1,20	1,53	1,16	-	0,38
Komma	0,10	0,08	0,18	0,10	0,26	0,22	-	0,05
Bli	0,80	0,04	0,06	0,12	0,23	0,17	-	0,05
Summa:	2,61	1,54	2,45	3,30	4,35	3,62	-	0,95

Även i betygsgruppen icke godkänt är det i killarnas texter frekvensen hjälpverb är högre jämfört med tjejernas uppsatser. De manliga

skribenterna med betyget IG använder 2,61 procent i sina texter kontra tjejerna med samma betyg på sina texter som har 1,54 procent hjälpverb. Den enda betygsgrupp där tjejerna har störst frekvens av hjälpverb är bland de vars texter har betyget godkänt, 3,30 procent av alla löpord jämfört med 2,45 procent hos de manliga skribenterna.

I de uppsatser som är skrivna av killar och som har betyget väl godkänt förekommer den största gruppen hjälpverb jämfört med de andra betygsgrupperna, både hos tjejer och killar. Hjälpverben *skola*, *vilja*, *måste*, *ha*, *göra*, *vara* och *komma* är mest frekventa i killarnas texter med betyget VG. Hjälp verbet *få* förekommer mest i texter med betyg godkänt som har skrivits av tjejer och i texter med betyg väl godkänt skrivna av killar. I uppsatser med betyget icke godkänt och som är skrivna av killar är frekvensen av hjälp verbet *bli* som störst.

Sammanfattningsvis visar denna undersökning att det är killar, vars uppsatser har betyget VG som använder flest hjälpverb (se tabell 14). Hos tjejerna är det texter som fått betyget VG som har störst frekvens hjälpverb. Killarna använder fler hjälpverb än tjejerna i betygsgrupperna IG och VG. I betygsgruppen G är frekvensen hjälpverb större bland tjejerna.

8. Slutdiskussion

En undersökning av detta slag är inte möjlig att utföra när man arbetar som verksam lärare, då det är väldigt tidskrävande. Tidigare forskning om elevers skriftspråk pekar på att könsskillnaderna var större än de sociala skillnaderna, vilket forskarna hävdade att politiker och skolpersonal borde tänka på (Se forskningsöversikt under rubrik 4.4). Det ska man absolut ta i beaktning, samtidigt är jag övertygad om att man som lärare ska vara vaksam när man hör att det är skillnad mellan könen när det gäller skolarbete. Annars är faran stor att det, som Nordenstam med fler varnar för, bygger på fördomar att tjejer eller killar skriver på ett eller annat sett och att man planerar undervisningen utifrån dessa fördomar. Som lärare ska man, i enlighet med styrdokumentet, se till att ingen premieras på grund av sitt kön och försöka förbereda alla utifrån deras egen nivå och arbeta mot målet att de ska kunna skriva texter som överensstämmer med texter i arbetslivet och i den offentliga sfären.

Inte heller ska någon premieras för sin sociala bakgrund. Eftersom dagens samhälle är segregerat, så är det viktigt att skolan arbetar för att alla elever verkligen får det stöd de behöver för att utvecklas på allra bästa sätt.

8.1 Totalt antal verb i relation till kön och betyg

I likhet med tidigare forskning visar denna undersökning att verbanvändningen skiljer sig åt mellan könen om man enbart studerar detta. Tjejerna använder 21,89 procent verb i sina texter och i killarnas texter är frekvensen 20,46 procent verb av löporden. Frekvensen verb är högre i uppsatserna från 2003, jämfört med de från 1970-talet då 19,30 procent i tjejernas och 18,45 i killarnas. Denna studie pekar på att verbanvändningen har ökat med tiden, vilket även Andersson och Olevards undersökningar från senare delen av grundskolan pekar på (se kapitlet Forskningsöversikt 4.4). Detta kan bero på att språket har förändrats och att elever idag använder fler verb i sitt skriftspråk. En annan orsak kan vara att Hultman & Westman bygger sina resultat från uppsatser som handlar om samma ämne, vilket inte denna studie gör. Förmodligen hade jag fått ett annat resultat om jag hade haft uppsatser som alla hade samma rubrik. Samtidigt är det intressant att eleverna har

valt att skriva om olika ämnen, inom samma tema, och ändå stämmer resultaten från tidigare forskning och denna studie att tjejer använder fler verb i skriftspråket. Ytterligare en bidragande orsak kan vara att texterna i denna undersökning är skrivna av elever med annat modersmål än svenska och att de läser svenska som andraspråk. Till skillnad från texterna i Westman och Hultmans undersökning, där de allra flesta skribenter förmodligen hade svenska som modersmål

När det gäller frekvensen verb och betyg, visar det sig att tjejerna använder flest verb i de flesta betygsgrupper, med undantag för killar vars uppsatser fått betyget IG. Dessa killar använder fler verb än tjejerna med samma betyg. Även i Hultman & Westmans undersökning är det inte heller alla tjejer som använder fler verb än killar, då killar med betyg två på sina texter har en högre förekomst av verb än vad tjejerna med samma betyg har. Detta är viktigt då det inte alltid är tjejer som står för flest antal verb, utan det beror på vilka variabler man väljer att undersöka. Räknar man bara med variabeln kön, stämmer det att tjejer använder en mer talspråkig stil i sina texter, då de använder fler verb. Samtidigt ser man på variablerna kön och betyg visar det sig att vissa killar använder fler verb än tjejer.

I Hultman & Westmans undersökning är den största skillnaden i verbfrekvens mellan könen i betygsgruppen 5, vilket är det högsta betyget. Detta skiljer sig från denna studie, där största skillnaden mellan könen är i texter med betyget godkänt. Däremot visar Westman och Hultmans studie, i likhet med denna undersökning, att den minsta skillnaden mellan tjejer och killar är i de texter som har det lägsta betyget.

Verbfrekvensen hos killarna sjunker med högre betyg, vilket det inte gör hos tjejerna där verbfrekvensen ökar med högre betyg. Detta överensstämmer med Hultman & Westmans undersökning (se Forskningsöversikt under rubriken 4.1) Vad detta beror på är svårt att förklara då denna studie endast bygger på verbfrekvens. Det kan vara så att det är andra kvalitéer i texten som bidrar till att eleven får ett högre betyg.

8.2 Andel huvudverb och hjälpverb i korrelation till kön

Enligt Hultman och Westman är ett högt antal huvudverb utmärkande för texter skrivna av gymnasieungdomar. I denna studie (se under rubrik 7.2 i resultatet) är andelen huvudverb störst bland tjejer med 12,48 procent huvudverb av antalet löpord. I killarnas texter är frekvensen huvudverb 11,04 procent av antalet löpord. Att det är tjejerna som

använder fler huvudverb, överensstämmer med Hultman och Westmans studie då antalet huvudverb även där är störst i tjejernas texter med 11,08 procent av antalet löpord, jämfört med killarnas texter som innehåller 10,71 procent huvudverb av antalet löpord. Differensen av huvudverb har dock ökat kraftigt mellan tjejer och killar, sedan 1970-talet. I SUF-materialet är skillnaden mellan könen 1,44 procentandelar, jämfört med undersökningen som gjordes på 70-talet där differensen mellan tjejer och killar är 0,37 procentandelar. Det är i texter skrivna av tjejer som den största ökningen av huvudverb har skett över tid, samtidigt som könsskillnaden av hjälpverb har minskat. Både i texter skrivna av tjejer och killar har andelen huvudverb ökat vid en jämförelse med texterna i Hultman och Westmans undersökning. Denna ökning av antalet huvudverb (kan som i kapitel 9.1) ha flera orsaker. Eleverna kan ha utvecklat sitt ordförråd och börjat använda fler mustiga verb istället för att enbart använda enkla verb som kan fungera som både huvudverb och hjälpverb (se Forskningsöversikten under rubriken 4.4). En orsak kan vara att eleverna i denna undersökning, både tjejer och killar, använder en mer verbal stil i sina uppsatser än vad eleverna gjorde i Hultman och Westmans undersökning, vilket ökar den totala mängden verb i texterna. Detta kan också bero på att eleverna i denna studie bor i flerspråkiga miljöer och ännu inte haft chansen att utveckla sitt skriftspråk på svenska, utan att deras skrivna svenska ligger närmare svenskans talspråk, vid en jämförelse med eleverna i Hultman och Westmans undersökning där de flesta elever troligen har svenska som modersmål. Anderssons undersökningar pekar också på att antalet verb har ökat i jämförelse med Hultman och Westmans studie och att det är elever som läser svenska som andraspråk som har flest verb i sina uppsatser. Något som talar emot detta är Olevards undersökning av elevtexter där skribenterna har svenska som modersmål och resultaten visar att verbfrekvensen är 22 procent av antalet löpord vilket är konstant mellan åren 1987 och 1996 (se kapitlet forskningsöversikt under rubriken 4.4), vilket innebär att elever som har svenska som modersmål också har ökat frekvensen verb i sina texter. Antalet elever som läser svenska som andraspråk torde vara fler idag än år 1987 och 1996. Detta kan tyda på att det finns andra bakomliggande faktorer, än att eleverna kommer flerspråkiga miljöer, som ligger bakom den ökade frekvensen verb.

När det gäller hjälpverben pekar denna studie på att andelen hjälpverb har ökat sedan Hultman och Westmans undersökning gjordes. Denna ökning av antalet hjälpverb är över tid hos tjejerna 1,19 procentandelar. I killarnas texter har antalet hjälpverb ökat med 1,68 procentandelar (se

tabell 2 under rubriken 4.2 och tabell 8 under rubriken 7.2). Detta innebär att det är killarna som har börjat använda fler hjälpverb i sina texter, vilket medför att skillnaderna mellan könen i användandet av hjälpverb har planat ut till 0.01 procentandelar. Detta skiljer sig från Westman & Hultmans undersökning (Se tabell 2 i forskningsöversikten) som har större skillnader mellan könen när det gäller hjälpverb, jämfört med andelen huvudverb.

En annan orsak till ökningen av antalet hjälpverb i killarnas texter kan vara min metod för att räkna ut hjälpverb och huvudverb (Se kapitel 6 Metod och genomförande). Likt Hultman och Westman klassificerar jag vissa ord som hjälpverb, oavsett om de i texten är huvudverb eller hjälpverb. I gengäld räknas inte övriga hjälpverb som hjälpverb, utan sorteras som huvudverb. Detta för att förenkla det manuella arbetet. Genom att använda denna metod får elever som använder många enkla verb som både kan användas som huvudverb och hjälpverb hög frekvens av hjälpverb. Värt att notera i denna studie är att en kille med betyget IG har 70,8 procents hjälpverb i sin text, vilket torde vara en anledning till killarnas ökade frekvens verb. Hade jag använt mig av en metod där jag räknat vissa hjälpverb där de egentligen är huvudverb hade resultaten sett annorlunda ut, men samtidigt hade jag inte kunnat jämföra med Hultman och Westmans resultat. Det skriver inte om de också haft en eller flera uppsatser som använder ett avvikande antal hjälpverb i sin studie. För att verkligen kunna ta reda på om ett ord är hjälpverb eller huvudverb går det inte att genomföra en sådan här studie med manuell uttagning och räkning, utan då krävs det ett program där datorn räknar fram vilket sorts verb orden faktiskt är. Samtidigt ger denna metod som Hultman och Westman utvecklat, och som även används i denna studie en fingervisning om eleverna ordförråd. Följaktligen kan en elevs höga frekvenser av hjälpverb innebära att elevens ordförråd är enkelt, då det som Petterson (se under rubrik 4.4 i Forskningsöversikten) innehåller många bleka och innehållslösa verb som inte säger så mycket till läsaren. Enligt Petterson bör antalet innehållslösa verb minska i takt med att eleverna utvecklar sitt skriftspråk. Även Hultman och Westmans studie visar att andelen huvudverb är utmärkande i gymnasieelevers texter (se forskningsöversikt under rubriken 4.2).

Den ökade frekvensen av hjälpverb kan naturligtvis också bero på val av uppsatsämne och vilket tempus eleverna har valt att använda i sina texter. Nämda orsaker ovan som också tas upp i kapitel 9.1 kan påverka både andelen huvudverb och hjälpverb i texterna

8.3 Andel hjälpverb i korrelation till kön och betyg

I denna studie är det killar som fått betyget IG på sina texter som står för högsta antalet hjälpverb (se tabell 9 under rubrik 7.3). Detta skiljer sig från Hultman och Westmans undersökning (se tabell 3 i forskningsöversikten) där det är tjejer, vars texter har betyg 1, som använder flest hjälpverb. En anledning till den ökade frekvensen hjälpverb i uppsatser med lågt betyg, skrivna av killar, kan vara och som även tas upp under rubrik 9.2 är att en kille med betyget IG har 70,8 procents hjälpverb (enligt metoden som använts i denna och Hultman och Westmans undersökning) i sin text. vilket torde vara en anledning till killarnas ökade frekvens hjälpverb i denna undersökning. Detta extrema värde av hjälpverb som sticker ut från övriga uppsatser, beror med stor sannolikhet på min metod att räkna alla de verb som jag klassificerat som hjälpverb, även om de fungerar som huvudverb i texten.

En annan skillnad mellan studierna är att antalet hjälpverb har ökat i de olika betygsgrupperna sedan 70-talet, med undantag för texter med betyget IG, där frekvensen hjälpverb har minskat med 0,2 procentandelar.

Ytterligare en skillnad mellan denna studie och Hultman och Westmans undersökning är, att i denna studie minskar antalet hjälpverb hos både tjejer och killar med ökat betyg, med undantag för tjejer med betyget MVG. Detta sker inte i Hultman och Westmans undersökning, där det endast är hos killarna andelen hjälpverb minskar med ökat betyg. Hos tjejerna däremot är frekvensen oregelbunden mellan de olika betygsgrupperna. Orsaken till varför antalet hjälpverb i denna studie ökar hos tjejer med betyget MVG kan bero på att antalet undersökta texter endast är två i denna grupp. Elevuppsatserna kan ha fått högt betyg på grund av andra kvalitéer i texten och som inte har med hjälpverbfrekvens att göra. I denna studie finns det tyvärr inte texter skrivna av killar med betyget MVG att jämföra med.

I undersökningen förekommer dock åtta uppsatser, alla skrivna av killar, som har antalet huvudverb lägre än 50 procent. Signifikant för sju av dessa uppsatser är att de har lågt betyg, G eller IG. Endast en av dem har fått betyget VG. Det låga betyget kan bero på att eleverna använder fler hjälpverb, vilket inte ger så mycket information eller tyngd till texten, vilket kan vara en anledning till betygssättningen. Givetvis finns det annat som tas i beaktning vid betygssättningen och som inte har med verb att göra.

8.4 De vanligast förekommande hjälpverben i elevernas uppsatser

Det finns både likheter och skillnader mellan könen, vad det gäller användandet av hjälpverb. Det absolut vanligaste hjälp verbet hos både tjejer och killar är *vara*, följt av i fallande frekvens: *ha*, *skola*, *kunna*, *göra*, *komma*, *få*, *bliva*, *vilja* och *måste*, vilket inte är så märkligt då de är bland de vanligaste orden i svenska skriftspråket.

I likhet med Hultman och Westmans undersökning har många av de verb som klassificeras som hjälpverb i denna studie en roll som huvudverb. Trots det har de räknats som hjälpverb i denna undersökning. Detta gäller även för Hultman och Westmans resultat (se kapitel 6, Metod och genomförande). Även Andersson ger exempel på detta (se under rubrik 7.4.1 i resultatdelen) med det i hennes undersökning mest förekommande verbet *vara*, som kan användas som hjälpverb och huvudverb. Detta visar att elever som har ett högt antal hjälpverb i sina texter, använder enkla verb som kan fungera både som huvudverb och hjälpverb, i stället för mer färgrikare verb i de fall där ett huvudverb används. Andelen hjälpverb kan inte vara högre än antalet huvudverb i en text på grund av att huvudverb kan stå själva, medan hjälpverb alltid är beroende av ett huvudverb. Återigen beror beräkningarna på att vissa verb klassificeras som hjälpverb oavsett om de fungerar som hjälpverb eller huvudverb.

De hjälpverb som används ungefär lika mycket i tjejernas och killarnas texter är: *vara*, *kunna*, *få* och *bliva* (se tabell 10, under rubrik 7.4.1). Denna studie pekar på att det finns fler hjälpverb som skiljer åt mellan könen, än vad Hultman och Westmans undersökning pekar på. I deras studie pekas hjälp verbet *vilja* ut som mest särskiljande mellan könen, vilket inte överensstämmer med denna studie där det är frekvensen av hjälpverben *ha*, *göra*, *komma* och *skola* som skiljer mest mellan tjejer och killar. *Vilja* kommer först på femte plats av de hjälpverb som skiljer mellan killar och tjejer.

I likhet med Hultman och Westmans studie används verbet *ha* mest av tjejer. I denna undersökning är det främst hjälpverben *måste* och *ha* som används av tjejer och bland killarna är hjälpverben *komma* och *göra* mer förekommande än i tjejernas uppsatser. En typisk manlig markör i texterna är hjälp verbet *görs*, som används av fem killar, jämfört med en tjej.

Måste är enligt Hultman och Westman typiskt i gymnasieelevers texter, vilket skiljer sig från denna undersökning där *måste* kommer sist i listan på mest förekommande verb i elevtexterna.

Tidigare forskning pekar på att antalet elever som skriver *ska*, *skall* eller blandform av *ska/skall* visar att killar föredrar att skriva *skall* och tjejer skriver *ska* mer ofta (se tabell 11 under rubrik 7.4.4). Detta skiljer sig från denna undersökning, där lika många tjejer och killar, totalt tio vardera, skriver *ska*, som är vanligast bland eleverna. Elva elever, fem tjejer och sex killar väljer blandformen *ska/skall* i sina texter. Fyra tjejer och tre killar väljer att skriva *skall*. En orsak till att elever använder det gammalmodiga *skall* kan vara att eleverna är medvetna om att det är nationella provet och att det låter mer högtidligt att använda *skall*. Säkerligen kan det också bero på lärarens inställning till att skriva *ska* eller *skall*.

8.5 Antalet verb eller användandet av vissa hjälpverb i relation till betyg

Antalet huvudverb är sammankopplat med betyg, då ett högre antal huvudverb ger ett högre betyg (Se tabell 12 under rubrik 8). Detta är i och för sig inte så konstigt då huvudverb är mer målande än bleka hjälpverb. Notera att uppsatser med MVG har lägre andel huvudverb än vad uppsatser med betyget VG har. Säkerligen finns det andra kvalitéer i dessa MVG-texter som bidrar till högre betyg, som inte har med verb att göra.

Betygmässigt sett finns det både likheter och skillnader i användningen av hjälpverb (se tabell 13 under rubrik 8.1). Frekvensen hjälpverb ökar med högre betyg, med undantag för betyget MVG, där antalet hjälpverb minskar drastiskt. Frekvensen hjälpverb är som störst i betygsgruppen VG med 3,99 procent av antalet löpord och minst i gruppen med betyget MVG där antalet hjälpverb är 0,48 procent av antalet hjälpverb. Oavsett betyg är hjälpverbet *vara* mest förekommande i elevtexterna. Därefter kommer hjälpverbet *ha*. De flesta hjälpverb ökar i takt med högre betyg upp till betyget VG, för att därefter minska i MVG-gruppen, med undantag för hjälpverbet *måste* som är oregelbundet mellan de olika betygsgrupperna.

Enligt resultaten från denna studie använder killar, vars texter fått betyget VG flest antal hjälpverb (se tabell 14, under rubrik 8.2). Deras texter består av 4,35 procent av andelen löpord. Tjejerna, vars texter har fått samma betyg har 3,62 procent per löpord vilket är det högsta antalet hjälpverb i de olika betygsgrupperna bland tjejerna. Antalet hjälpverb är

lägst i betygsgruppen MVG, där tjejernas texter innehåller 0,95 procent hjälpverb av andelen löpord. Den näst lägsta andelen hjälpverb återfinns bland tjejerna i betygsgruppen IG med 1,54 procent av andelen löpord. I betygsgrupperna IG och VG har killarna större frekvens hjälpverb.

Hjälperben *vara* och *ha* är mest frekventa i alla betygsgrupper oavsett kön, förutom i texter skrivna av killar med betyget IG, där hjälpverben *ha* och *bli* är vanligast.

Andelen hjälpverb och variationen av hjälpverb beror på många olika faktorer som redan diskuterats tidigare i diskussion.

9. Didaktiska reflektioner

Enligt skollagen ska alla elever behandlas lika, oavsett kön (se kapitel 4.5). Alla barn ska ha lika skolgång och skolans personal ska arbeta för en jämställd skolmiljö. För att kunna göra det som lärare, är det av stor vikt att man tar del av forskning i ämnet så man inte bygger undervisningen på generaliseringar av hur tjejer och killar är eller i detta fall skriver. Som lärare borde man verkligen ta del av aktuell forskning i språk och kön för att motverka att generaliseringar blir fördomar, vilket kan påverka undervisningen negativt. Annars riskerar man som Edlund, Erson & Milles (se kapitel 4.5) varnar för att se kön som en orsak till ett visst språkligt beteende. Därför anser jag det är viktigt att man som lärare kontinuerligt tar del av forskarnas resultat och diskuterar detta med kollegor när man planerar undervisningen. Viktigt är också att elever får kunskap och en medvetenhet om att val av verb faktiskt bidrar till en texts kvalitet. Elever måste bli medvetna om att det spelar stor roll vilka verb de använder och få kunskap om hur de kan lära sig andra verb. Detta gäller inte enbart verb, utan alla ordklasser.

Denna studie pekar i likhet med tidigare forskning på att verbanvändningen har ökat i elevernas texter sedan Hultman & Westmans undersökning gjordes på 1970-talet. Resultaten i denna undersökning pekar också på att tjejer använder fler verb än killar, vilket överensstämmer med Hultman & Westmans resultat och även senare forskning. Detta bör man som lärare beakta när man planerar sin undervisning, för att lära eleverna hur viktigt det är att ha ett gott ordförråd så de kan välja mustiga verb framför enkla innehållslösa verb. Det gäller alltså att hjälpa eleverna att hitta verb som är mer talande än vad hjälpverben faktiskt är, i de fall de kan användas som huvudverb. Samtidigt är det inte enbart verben som styr kvalitén i en text, trots det är en uppsats med många hjälpverb inte så informativ. Huvudverb kan ge mer liv åt skriftspråket och detta bör lärarna kontinuerligt uppmärksamma eleverna om.

Att göra eleverna medvetna om att olika genrer har olika sorters ord, enligt genrepdagogen kan vara ett sätt att träna eleverna till att kunna behärska olika sorters texter och öka deras ordförråd. Och därmed förbereda eleverna, både tjejer och killar för arbetslivets och vuxenlivets texter. Och framför allt göra dem till självsäkra skribenter som kan uttrycka sina tankar och åsikter.

Att få eleverna att ständigt utveckla sitt ordförråd så att de har en större ordbank att ta till och att kontinuerligt göra detta i undervisningen, tycker jag är viktigt. Detta arbete har fått mig att verkligen tänka på det. Genrepedagogiken kan bidra till att man får in grammatikundervisningen på ett smidigt sätt. Eftersom denna pedagogik kan användas av alla lärare i alla ämnen torde eleverna få ett enormt ordförråd, då de hela tiden uppmärksammas på vad som kännetecknar olika sorters texter. Och det blir inte enbart svensklärarens uppgift att lära eleverna utveckla sitt ordförråd, vilket borde gynna eleverna.

En annan metod kan vara att använda litteratur av kända författare, tidningsartiklar eller elevtexter och kontinuerligt diskutera med eleverna om vilka ord skribenterna använder och vilka synonymer man kan använda, samt hur man faktiskt kan förändra språket genom att byta ut vissa ord.

Fördelen med genrepedagogiken är att alla lärare, oavsett ämne, kan undervisa enligt denna modell och hjälpa eleverna med sin språkutveckling. Dagens samhälle är väldigt segregerat och många barn klarar av olika anledningar inte av att nå målen i skolan. Helena Anderssons studie *Svenska som första och andraspråk* (se under rubrik 4.4) pekar på att elever som läser svenska som andraspråk använder fler verb än elever som läser svenska. Detta innebär att lärare till elever med svenska som andraspråk ständigt bör hjälpa eleverna att bli medvetna om vikten med att öka ordförrådet så att de får möjligheten att skriva texter med en mer nominal stil, då det är den som gynnas att man kan senare i arbetslivet. Alla elever oavsett kön och om de läser svenska eller svenska som andraspråk måste få kunskap om hur de kan förbättra sina texter. Genom att lära eleverna om olika genrer och tillsammans använda ett metaspråk om språket, så kan eleverna lättare bli medvetna om vad som är typiska ord för olika typer av texter och samtidigt lära sig nya genrer. Detta kontinuerliga arbete kan leda till att elever, oavsett kön och social tillhörighet, med lärarnas hjälp, blir medvetna om att de ska sträva efter att inte skriva talspråkigt utan att ständigt utveckla sitt språk så det stämmer överens med rådande genrer.

Det viktigaste målet måste vara att eleverna får självförtroende att använda språket, både skriftligt och muntligt, så att språket inte blir ett hinder för deras framtida utveckling samt att de blir medvetna om hur de kan utveckla sitt ordförråd både när det gäller verb och andra ordklasser

10. Litteratur

- Allén, Sture 1971. *Nusvenskfrekvensordbok*, Stockholm.
- Andersson, Helena 2002. *Svenska som första och andraspråk – en jämförande studie av texter från skolår 9*, Uppsala.
- Edlund, Ann-Catrine, Erson, Eva & Milles, Karin 2007, *Språk och kön*, Falun
- Hedeboe, Bodil & Polias, John 2008, *Genrebyrån En språkpedagogisk funktionell grammatik i kontext*, Stockholm.
- Hultman, Tor G 1990. *Språk och kön i skolan – några resultat från undersökningar av elevspråk*, Lund.
- Hultman, Tor G & Margareta Westman 1977, *Gymnasistsvenska*. Lund.
- Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa 2010, *Låt språket bära genrepedagogik i praktiken*, Stockholm.
- Källström, Roger & Lindberg, Inger. 2011 *Young Urban Swedish Variation and change in multilingual settings*, Göteborg.
- Läraryrket (2004), *Lärarens handbok, skollag, läroplaner, yrkesetiska principer och FN:s barnkonvention*, Stockholm
- Nordenstam, Kerstin, 2003. *Genusperspektiv på språk*, Göteborg
- Olevar, Helena 1999. ”Tonårsliv” *En pilotstudie av 60 elevtexter från standardproven för skolor 9 åren 1987 och 1996*, Svenska i utveckling nr 11, Uppsala
- Petterson, Åke 1983. *Hur gymnasister skriver*, Svenskläraryrket nr 184, Trelleborg.

Bilagor

Bilaga 1. Tabell över antal löpord och frekvens hjälpverb och huvudverb i korrelation till valda uppsatsämnen.

Bilaga 2. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget IG skrivna av killar

Bilaga 3. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget IG skrivna av tjejer

Bilaga 4. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget G skrivna av killar

Bilaga 5. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget G skrivna av tjejer

Bilaga 6 . Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget VG skrivna av killar

Bilaga 7. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget VG skrivna av tjejer

Bilaga 8 . Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget MVG skrivna av tjejer.

Tabell 1. Antal löpord och frekvens hjälpverb och huvudverb i korrelation till valda uppsatsämnen.

Tabell 1	Antalet verb och löpord			antal	antal	%	antal	%	antal	%
	Hur lång är tiden?	kön	betyg	löpord	verb		hjälpverb		huvudverb	
		tjej	G	468	120	25,6	60	50	60	50
		tjej	G	469	109	23,2	38	34,9	71	65,1
		tjej	G	628	142	22,6	67	47,2	75	52,8
		kille	G	628	81	12,9	31	38,2	50	61,7
		tjej	VG	700	151	21,6	58	38,4	93	61,6
		tjej	VG	797	193	24,2	86	44,6	107	55,4
		tjej	VG	674	129	19,1	46	35,7	83	64,3
		kille	VG	906	173	19,1	70	40,5	103	59,5
		kille	VG	698	131	18,8	54	41,2	77	58,8
		kille	VG	701	132	18,8	43	32,5	89	67,5
		tjej	MVG	559	124	22,2	52	41,9	72	58,1
				7228	1485		605		880	
Stress och press		tjej	IG	341	68	19,9	34	50	34	50
		kille	IG	613	133	21,7	58	43,6	75	56,4
		kille	IG	515	122	23,7	62	50,8	60	49,2
		tjej	G	679	159	23,4	75	47,2	84	52,8
		tjej	G	645	155	24	71	45,8	84	54,2
		kille	G	448	107	23,9	61	57	46	43
		kille	G	707	161	22,8	65	40,4	96	59,6
		tjej	VG	631	152	24	70	46,1	82	53,9
		tjej	VG	619	138	22,3	67	48,6	71	51,4
		tjej	VG	546	116	21,2	42	36,2	74	63,8
				5744	1311		605		706	
Fritid och fritid		tjej	IG	981	201	20,5	94	46,8	107	53,2
		kille	IG	434	86	19,8	36	41,9	50	58,1
		tjej	VG	533	122	22,9	47	38,5	75	61,5
		kille	VG	763	148	19,4	58	39,2	90	60,8
		kille	VG	1101	258	23,4	119	46,1	139	53,9
		tjej	MVG	761	154	20,2	71	46,1	83	53,9
				4573	969		425		544	
Mening s-		kille	IG	301	65	21,6	46	70,8	19	29,2
full fritid		kille	IG	904	176	19,5	93	52,8	83	47,2
		kille	IG	326	78	23,9	32	41	46	59
		tjej	G	687	135	19,7	58	43	77	57

		kille	G	559	119	21,3	61	51,3	58	48,7
				2777	573		290		283	
Att resa		tjej	IG	646	147	22,8	71	48,3	76	51,7
i tiden		kille	G	329	85	25,8	46	54,1	39	45,9
		tjej	VG	693	144	20,8	52	36,1	92	63,9
		kille	VG	639	154	24,1	79	51,3	75	48,7
				2307	530		248		282	
Det är		tjej	G	864	170	19,7	57	33,5	113	66,5
jag som		kille	VG	1458	266	18,2	121	45,5	145	54,5
är er										
guide										
				2322	436		178		258	
att		kille	G	476	84	17,6	43	51,2	41	48,8
lockas				476	84	17,6	43	51,2	41	48,8
av fantasy										
och										
science										
fiction										
summa	utan			2542	5388	21,6	2394		2994	
	delsummor			7						

Bilaga 2. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget IG skrivna av killar

rosa IG	Kille	Kille	Kille	Kille	Kille	Kille	summa
ska	2	3	5	8	2	0	20
skall	4	1	0	0	0	1	6
skulle	2	0	5	0	0	0	7
vilja	0	0	0	0	0	0	0
vill	1	3	1	2	0	1	8
ville	0	0	0	0	0	0	0
velat	0	0	0	0	0	0	0
ha	2	1	2	1	1	0	7
har	11	12	19	2	7	6	57
hade	0	1	0	0	0	1	2
haft	1	0	0	0	0	0	1
måste	4	1	2	0	0	2	9
kunna	1	0	1	0	0	3	5
kan	2	2	12	2	3	2	23
kunde	2	0	0	0	0	0	2
kunnat	0	0	0	0	0	0	0
få	0	1	1	0	0	0	2
får	2	3	0	0	0	1	6
fick	0	0	0	0	0	0	0
fått	0	0	1	0	0	0	1
göra	6	6	2	2	2	4	22
gör	0	1	9	0	2	3	15
gjorde	0	0	0	0	0	0	0
gjort	0	0	0	0	0	0	0
görs	0	1	0	0	0	0	1
vara	0	0	6	2	2	1	11
är	11	16	23	10	17	19	96
var	1	2	1	0	0	0	4
varit	0	0	0	0	0	0	0
komma	0	2	0	0	0	0	2
kommer	3	1	0	3	0	1	8
kom	0	1	0	0	0	0	1
kommit	0	0	1	0	0	0	1
bliva	0	0	0	0	0	0	0
bli	0	0	0	0	0	0	0
blir	3	4	2	0	0	1	10
blev	0	0	0	0	0	0	0
blivit	0	0	0	0	0	0	0
summa	58	62	93	32	36	46	327
hjälpverb	58	62	93	32	36	46	

verb	133	122	176	78	86	65	
löpard	613	515	904	326	434	301	

Bilaga 3. Tabell över antalet löpard, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget IG skrivna av tjejer

rosa IG	Tjej1-ig	Tjej2-ig	Tjej3-ig	summa
ska	3	1	5	9
skall	0	4	0	4
skulle	1	12	1	14
vilja	1	0	0	1
vill	1	0	5	6
ville	0	0	0	0
velat	0	0	0	0
ha	1	1	4	6
har	5	4	8	17
hade	0	2	4	6
haft	0	0	1	1
måste	1	1	6	8
kunna	0	13	1	14
kan	3	2	8	13
kunde	0	0	0	0
kunnat	0	0	0	0
få	0	2	2	4
får	1	1	2	4
fick	0	0	1	1
fått	0	0	0	0
göra	2	3	4	9
gör	1	0	1	2
gjorde	0	0	0	0
gjort	0	1	0	1
görs	0	0	0	0
vara	1	1	4	6
är	10	17	20	47
var	2	1	8	11
varit	0	0	0	0
komma	1	1	0	2
kommer	0	3	5	8
kom	0	0	0	0
kommit	0	0	0	0
bliva	0	0	0	0
bli	0	0	2	2

blir	0	0	2	2
blev	0	0	0	0
blivit	0	1	0	1
summa	34	71	94	199
hjälpverb	34	71	94	
verb	68	147	201	
löpord	341	646	981	

Bilaga 4. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget G skrivna av killar

	kille	kille	kille	kille	kille	kille	summa
ska	1	7	3	1	2	1	15
skall	0	0	6	0	0	0	6
skulle	2	3	0	2	8	0	15
vilja	0	0	0	1	1	0	2
vill	1	2	4	2	0	0	9
ville	0	0	0	0	0	0	0
velat	0	0	0	0	0	0	0
ha	0	3	1	1	3	0	8
har	4	3	11	6	2	7	33
hade	1	0	0	0	2	0	3
haft	0	0	0	0	0	0	0
måste	1	0	2	1	0	0	4
kunna	0	0	1	1	2	0	4
kan	3	8	4	7	4	3	29
kunde	0	0	0	0	2	0	2
kunnat	0	0	0	0	0	0	0
få	1	3	1	1	3	0	9
får	0	1	3	3	0	0	7
fick	0	0	0	0	0	0	0
fått	0	1	1	1	0	0	3
göra	0	3	4	4	0	0	11
gör	1	2	1	3	0	4	11
gjorde	0	0	0	0	0	1	1
gjort	0	0	1	0	1	1	3
görs	0	0	2	1	0	0	3
vara	4	0	2	2	3	3	14
är	6	16	15	16	10	16	79
var	2	1	0	0	0	2	5
varit	0	0	0	0	1	0	1
komma	0	2	0	3	1	0	6
kommer	4	0	2	4	0	2	12
kom	0	0	1	0	0	2	3
kommit	0	1	0	0	0	0	1

bliva	0	0	0	0	0	0	0
bli	0	1	0	0	1	0	2
blir	0	3	0	1	0	1	5
blev	0	1	0	0	0	0	1
blivit	0	0	0	0	0	0	0
summa	31	61	65	61	46	43	307
HJÄLPVERB	31	61	65	61	46	43	307
VERB	81	107	161	119	85	84	637
LÖPORD	628	448	707	559	329	476	3147

Bilaga 5. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget G skrivna av tjejer.

	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	summa
ska	0	2	0	5	11	2	0	20
skall	1	0	3	0	0	2	3	9
skulle	6	2	3	1	2	0	2	16
vilja	2	0	0	0	0	0	0	2
vill	0	0	2	3	4	1	1	11
ville	0	0	0	0	0	0	0	0
velat	0	0	0	0	0	0	0	0
ha	2	0	2	4	3	1	1	13
har	9	6	14	8	9	8	3	57
hade	1	1	0	0	0	0	3	5
haft	0	0	0	0	0	0	0	0
måste	0	0	2	4	2	0	0	8
kunna	0	0	0	1	0	1	0	2
kan	2	9	2	3	2	4	3	25
kunde	0	0	1	0	0	0	2	3
kunnat	0	0	1	0	0	0	0	1
få	0	0	1	2	1	1	0	5
får	1	0	1	1	0	6	4	13
fick	0	0	0	1	1	0	2	4
fått	0	0	0	1	0	0	2	3
göra	6	5	6	3	5	2	0	27
gör	0	2	2	0	7	1	1	13
gjorde	0	0	1	0	0	0	0	1
gjort	0	0	1	1	0	1	0	3
görs	0	0	0	1	0	0	0	1
vara	1	3	1	3	3	2	0	13
är	23	7	17	25	14	23	16	125
var	4	0	2	0	1	0	9	16
varit	1	0	0	0	0	0	0	1
komma	1	0	0	0	0	0	1	2
kommer	0	0	1	3	2	2	1	9

kom	0	0	0	0	0	0	2	2
kommit	0	0	0	0	0	0	0	0
bliva	0	0	0	0	0	0	0	0
bli	0	0	2	3	2	1	1	9
blir	0	1	0	2	2	0	0	5
blev	0	0	1	0	0	0	0	1
blivit	0	0	1	0	0	0	0	1
Summa:	60	38	67	75	71	58	57	426
HJÄ.VERB	60	38	67	75	71	58	57	426
VERB	120	109	142	159	155	135	170	990
LÖPORD	468	469	628	679	645	687	864	4440

Bilaga 6 . Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget VG skrivna av killar.

	kille	kille	kille	kille	kille	kille	kille	Summa:
ska	2	0	5	0	6	0	1	14
skall	0	1	0	1	1	0	1	4
skulle	2	4	1	1	3	16	11	38
vilja	1	0	0	0	1	0	0	2
vill	5	0	2	5	2	3	0	17
ville	0	0	0	0	0	0	6	6
velat	0	0	0	0	0	0	1	1
ha	3	0	0	0	2	1	4	10
har	8	8	6	2	10	3	1	38
hade	0	0	0	1	5	3	18	27
haft	0	0	0	0	0	0	0	0
måste	0	1	1	1	5	2	0	10
kunna	1	0	0	1	4	5	2	13
kan	9	8	2	2	9	3	0	33
kunde	1	0	0	0	0	1	2	4
kunnat	0	0	0	0	0	0	0	0
få	0	1	0	1	0	8	2	12
får	0	1	1	0	1	0	0	3
fick	0	0	0	1	0	0	7	8
fått	0	0	1	0	0	0	0	1
göra	5	2	0	1	12	4	0	24
gör	1	0	2	3	10	1	0	17
gjorde	0	0	1	0	0	0	2	3
gjort	0	0	0	0	0	1	0	1
görs	0	1	0	0	2	0	2	5
vara	1	3	0	1	7	3	1	16
är	24	18	17	14	25	13	6	117
var	0	0	0	10	1	2	36	49
varit	1	0	0	0	4	4	0	9

komma	1	1	0	1	1	0	1	5
kommer	1	2	2	4	3	3	1	16
kom	1	1	0	2	1	0	4	9
kommit	0	1	0	0	1	0	1	3
bliva	0	0	0	0	0	0	0	0
bli	1	1	1	1	1	1	0	6
blir	2	0	1	4	2	0	1	10
blev	0	0	0	1	0	1	9	11
blivit	0	0	0	0	0	1	1	2
summa	70	54	43	58	119	79	121	544
LÖPORD	906	698	701	763	1101	639	1458	
VERB	173	131	132	148	258	154	266	
HJÄLVERB	70	54	43	58	119	79	121	

Bilaga 7. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget VG skrivna av tjejer.

	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	tjej	summa
ska	3	2	3	1	0	2	1	1	13
skall	0	1	1	3	7	0	3	0	15
skulle	4	6	0	0	1	0	0	3	14
vilja	0	0	1	0	0	0	0	0	1
vill	0	5	2	4	0	2	0	2	15
ville	0	0	0	0	0	0	0	0	0
velat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ha	2	1	0	3	5	1	0	0	12
har	11	15	4	7	8	3	5	6	59
hade	0	2	0	3	0	0	1	5	11
haft	0	0	0	2	0	0	0	0	2
måste	1	3	0	5	2	2	3	0	16
kunna	0	0	0	0	0	0	0	1	1
kan	7	10	5	5	9	7	1	4	48
kunde	0	0	0	0	0	1	0	2	3
kunnat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
få	0	0	1	2	0	1	1	2	7
får	2	1	1	3	1	0	0	1	9
fick	0	0	0	0	0	0	0	0	0
fått	0	0	0	2	0	0	0	0	2
göra	1	10	1	1	1	1	2	2	19
gör	1	1	4	4	3	2	3	0	18
gjorde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
gjort	0	0	0	0	0	1	0	2	3
görs	0	0	0	0	0	0	0	0	0

vara	3	2	1	1	2	2	3	1	15
är	19	19	13	9	18	12	20	13	123
var	2	1	0	3	1	0	2	2	11
varit	1	0	0	0	0	0	0	0	1
komma	1	0	0	1	1	0	0	0	3
kommer	0	5	4	3	5	1	1	4	23
kom	0	0	0	0	1	0	0	0	1
kommit	0	0	0	0	0	0	1	0	1
bliva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
bli	0	0	3	1	0	0	0	1	5
blir	0	1	0	7	2	4	0	0	14
blev	0	0	2	0	0	0	0	0	2
blivit	0	1	0	0	0	0	0	0	1
summa	58	86	46	70	67	42	47	52	468
LÖPORD	700	797	674	631	619	546	533	693	
VERB	151	193	129	152	138	116	122	144	
HJÄLVERB	58	86	46	70	67	42	47	52	

Bilaga 8. Tabell över antalet löpord, frekvens verb och hjälpverb, samt variation av hjälpverb för texter med betyget MVG skrivna av tjejer.

MVG	tjej	tjej	SUMMA
ska	5	2	7
skall	0	0	0
skulle	0	1	1
vilja	0	1	1
vill	0	3	3
ville	0	0	0
velat	0	0	0
ha	2	0	2
har	9	9	18
hade	1	2	3
haft	0	0	0
måste	0	0	0
kunna	0	1	1
kan	5	5	10
kunde	0	0	0
kunnat	0	0	0
få	2	0	2
får	0	1	1
fick	0	0	0
fått	0	0	0
göra	2	1	3
gör	3	4	7
gjorde	2	0	2

gjort	0	0	0
görs	0	0	0
vara	2	5	7
är	12	25	37
var	2	2	4
varit	0	1	1
komma	1	2	3
kommer	0	1	1
kom	0	3	3
kommit	0	0	0
bliva	0	0	0
bli	3	1	4
blir	0	1	1
blev	0	0	0
blivit	1	0	1
Summa hjälpverb	52	71	123
LÖPORD	559	761	123
VERB	124	154	278

